

II МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ ЕПОХИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: вплив на національну економіку та окремий бізнес»

(5-6 березня 2009 р.)

Збірник наукових праць

Том 3

- Формування гео економічного середовища здійснення інвестиційних програм.
- Ефективні інвестиційні стратегії регіонального розвитку.
- Інфраструктурне забезпечення сталого економічного розвитку регіонів.
- Сучасні особливості фінансування інвестиційних проектів.
- Інвестиційно-інноваційні пріоритети розвитку підприємства.
- Інвестиції енергозбереження та екологобезпечний розвиток.
- Інвестиційно-інноваційне забезпечення розвитку сфери рекреації і туризму: сполучення національних та регіональних інтересів.
- Сучасні підходи до інвестування освіти та наукової діяльності.

Дніпропетровськ
ПДАБА
2009

Василь Сергій
ІІ НАУП
(Шульманський)

поєднанні наступні фінансові інструменти (схеми фінансування), що надають засоби з різних джерел:

- продаж долі фінансовому інвесторові;
- венчурне фінансування;
- відкрита пропозиція коштовних паперів (IPO);
- інші.

Далі необхідно розглянути найбільш характерні для ринкової економіки фінансовий інструмент, такий як проектне фінансування.

Проектне фінансування – сукупність заходів, направлених на залучення грошових коштів і інших матеріальних засобів під актив і грошові потоки компанії. Проектне фінансування – порівняно молодий і перспективний комплексний фінансовий інструмент, який відрізняється наступними особливостями [2].

1. Об'єкт вкладення засобів інвесторів – конкретний інвестиційний проект, а не в цілому виробничо-господарська діяльність компанії-одержувача засобів. Часто для здобуття і використання проектного фінансування створюють окрему так звану проектну компанію.

2. Джерело повернення вкладених засобів – прибуток від реалізації інвестиційного проекту (відособлена від фінансових результатів діяльності ініціаторів проектів).

3. В рамках комплексу фінансування можуть використовуватися різноманітні джерела та форми фінансування (кредит, фінансовий лізинг, придбання банком долі в статутному капіталі ініціатора проекту, установа нової спеціальної компанії з пайовою участю ініціатора проекту, банку і притягнених спів інвесторів, випуск цільових облігаційних позик і так далі).

4. Відсутність типового для банків інструменту гарантій (це не виключає здобуття ряду гарантій на різних етапах проекту), основна гарантія – майбутній потік грошових коштів (cash flow).

Проектне фінансування – прогресивний інструмент майбутнього. Через проектне фінансування зростає об'єм інвестицій, що залучаються, у виробничі і інфраструктурні сфери.

У схемі проектного фінансування беруть участь різні особи. Банк може виступати як організатор проекту, фінансовий консультант і спів інвестор.

Література:

1. Бригем С. Ф. Основи фінансового менеджменту. – К.: Молодь, 1997.
2. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент. – К.: Знання, 2006.

Лещук Г. В.

Прикарпатський інститут ім. М. Грушевського МАУП

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ У ФІНАНСУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

В умовах фінансово-економічної кризи та нестабільної монетарної політики НБУ вирішення проблеми щодо фінансового забезпечення інвестиційних проектів й диверсифікації інвестиційних ресурсів є достатньо актуальним завданням. Інвестиційні ресурси при фінансуванні інвестиційних проектів можуть бути власними (прибуток, резервні фонди тощо) і залученими (банківське кредитування, податковий та митний кредити та ін.), при цьому, як перші, так і другі в умовах сьогоднішнього певній мірі обмеженими чи не дієвими. Саме тому, виникає необхідність пошуку та формування нових концептуальних підходів щодо фінансування інвестиційних проектів з метою активізації інвестиційного ринку та ділової активності вітчизняних підприємств.

Планування та реалізування інвестиційних проектів потребує певного фінансового забезпечення, що передбачає використання власних джерел фінансування або залучених. В сучасних умовах вітчизняні підприємства певним чином обмежені у власних грошових джерелах фінансування у зв'язку із зменшенням обсягів виробництва, нестабільністю валютного курсу, зміною цін, підвищенням облікової ставки та зниженням купівельної спроможності громадян, що в свою чергу впливає на зниження доходів (прибутку) підприємств, а отже і зменшення можливостей фінансування інвестиційних проектів.

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-XII від 18.09.1991 р. власними джерелами фінансування можуть бути: частина чистого прибутку, спрямованого на виробничий розвиток безпосередньо або у формі цільових нагромаджень (фондів); амортизаційні відрахування; страхові відшкодування збитків, нанесених майну, що виплачені страховими компаніями чи іншими фінансово-кредитними установами; раніше здійснені довгострокові фінансові вкладення, строк погашення яких настає в поточному періоді; реінвестована частина коштів, одержаних від продажу основних засобів; реінвестована частина дебіторської заборгованості, пов'язаної з капітальними вкладеннями та інші [1].

Значно зменшились і можливості використання залученого капіталу, адже однією із основних форм залучених коштів є використання банківського кредитування, що відповідним чином є обмежено грошово-кредитною політикою НБУ.

Загалом джерела інвестиційних ресурсів підприємства можна представити наступним чином:

1. Власні джерела формування інвестиційних ресурсів: частина чистого прибутку; амортизаційні відрахування; страхова сума відшкодування збитків; продаж частини основних засобів; іммобілізована в інвестиції частина оборотних активів.
2. Кредитні джерела формування інвестиційних ресурсів: інвестиційні кредити банків; емісія облігацій компанії; цільовий державний кредит; податковий інвестиційний кредит; інвестиційний лізинг.
3. Залучені джерела формування інвестиційних ресурсів: емісія акцій компанії; внески сторонніх інвесторів у статутний фонд; безкоштовно надані державними органами та комерційними структурами кошти на цільове інвестування [2].

Останнім часом при незначних обсягах довгострокових інвестицій виникає необхідність у пошуках нових джерел фінансування. На відміну від уже діючих принципів і методик галузевого та регіонального розподілу капітальних вкладень зараз актуальною стає проблема фінансування окремих проектів за рахунок інвестиційних ресурсів, які надаються фізичними особами та підприємствами різних форм власності. Оскільки головним та єдиним критерієм оцінки ефективності проектів є їх прибутковість, у світовій практиці дедалі більшого розповсюдження набуває фінансування, за якого головним забезпеченням кредитів, що надаються банками, є сам проект, точніше доходи, які одержуються в результаті його реалізування [3].

В теорії та практиці виділяють два напрями фінансування інвестиційних проектів: зовнішній та внутрішній. Використання внутрішнього напрямку фінансування інвестиційних проектів передбачає використання в першу чергу прибутку підприємства. Зовнішній напрям фінансування – залучення банківського кредиту та ін. Як перший, так і другий напрям фінансування інвестиційних проектів в умовах сьогодення є обмеженими чи фактично не дієвими.

Успіх реалізації інвестиційного процесу і здійснення інвестиційної діяльності залежить не тільки від розміру і складу джерел фінансування, але і від фінансової структури капіталу. Фінансова структура капіталу – співвідношення власного і залученого (позичкового) капіталу, що використовується інвестором в процесі інвестиційної діяльності.

Формування структури джерел фінансування – це дуже складний процес, який залежить від потужності кожного джерела в той чи інший період часу, фінансового стану і перспектив розвитку акціонерів (у певний період у кожного можуть погіршитись інвестиційні можливості), а також кон'юнктури ринку і перспективності інвестиційного проекту [2].

Досліджуючи джерела інвестиційних ресурсів для реалізування

інвестиційних проектів на вітчизняних підприємствах слід сформувати наступні елементи фінансової структури капіталів: кошти іноземних інвесторів, кредити банків, кошти державного й місцевих бюджетів, власні кошти підприємств, кошти населення, кошти страхових компаній та венчурних фондів та інші джерела фінансування. Зокрема, надходження інвестиційних ресурсів від іноземних інвесторів за період 2001–2007 рр. значно збільшились від 0,68 до 7,94 млрд. дол. США, банківські кредити на реалізування інвестиційних проектів за період 2001–2005 рр. відповідно від 1349 до 22384 млн. грн. [4]. Щоправда, дана динаміка зростання та освоєння інвестиційних ресурсів у 2008 році значно зменшилась, внаслідок впливу факторів фінансово-економічної кризи та монетарної політики НБУ.

Таким чином, аналізуючи вище наведене, слід звернути увагу на наступні аспекти формування структури джерел фінансування інвестиційних проектів: пріоритетна роль у фінансуванні інвестиційних проектів належить власним коштам підприємств, що правда для активізації інвестиційного ринку України дане джерело фінансування є недостатнім; не в повній мірі залучаються кошти потенційних іноземних інвесторів, страхових компаній та венчурних фондів; внаслідок нестабільної фінансової ситуації у банківських установах та монетарної політики НБУ банківське кредитування є фактично обмеженим. Саме тому, необхідно значно більшу увагу приділяти державному стимулюванню та підтримці суб'єктів підприємницької діяльності, проводити більш виважену та послідовну грошово-кредитну політику НБУ, сприяти залученню іноземних інвестицій, що є одним із пріоритетних напрямів розвитку вітчизняної економіки загалом та активізації інвестиційного ринку зокрема.

До основних форм фінансування можна віднести:

- боргове фінансування: позики у фінансових структурах; випуск облігацій; лізинг;
- часткове фінансування: пайова участь зовнішнього інвестора у капіталі підприємства; випуск (емісія) додаткового обсягу корпоративних акцій; венчурні (ризикові) інвестиції;
- на основі власного капіталу: амортизаційний фонд; фонд розвитку (інвестиційний); резервний капітал; нерозподілений прибуток.

Як правило, до фінансування програм одночасно залучаються різні джерела інвестування, що в сукупності дозволяє створити систему фінансового забезпечення проектів, що входять у програму розвитку підприємства [5].

На основі теоретичних досліджень та з врахуванням впливу факторів фінансово-економічної кризи слід сформувати наступні концептуальні підходи у фінансуванні інвестиційних проектів:

- залучення коштів фінансово-промислових груп (ФПГ), котрі

зосереджують значний потенціал за рахунок поєднання можливостей (фінансових, виробничих, інформаційних, організаційно-управлінських) фінансово-кредитних установ та підприємств. Досвід країн Західної Європи, США та держав Азійсько-Тихоокеанського басейну свідчить про те, що ФПГ, як складне багатифакторне комплексне утворення, можуть бути ефективно використані для формування нових виробничо-фінансових відносин розвитку всього ринкового господарства, особливо на інвестиційному та кредитному ринках [6]:

- залучення коштів акумульованих страховими компаніями, котрі здатні використовуватися у різноманітних напрямках фінансування й зокрема бути залученими до реалізування інвестиційних проектів. Щоправда, у даний період діяльність вітчизняних страхових компаній не лише виходить на якісно новий рівень управління, а й при цьому зростають їх фінансові можливості за рахунок резервів акумульованих коштів, чого не спостерігалось ще декілька років назад;
- застосування інвестиційного лізингу та селенгу – пріоритетні способи фінансування інвестиційних проектів та залучення інвестиційних ресурсів;
- розширення співпраці із міжнародними фінансово-кредитними організаціями та ін.

Отже, одним із можливих шляхів подолання фінансово-економічної кризи є активізація інвестиційного ринку та реалізування інвестиційних проектів. В сучасних умовах обмеженого фінансування інвестиційних проектів необхідно формувати та застосовувати нові концептуальні підходи щодо пошуку інвестиційних ресурсів.

Література:

1. <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Вовчак О.Д. Інвестування. Навч. посібник. – Львів: «Новий Світ-2000», 2008. – 544 с.
3. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.
4. <http://www.bank.gov.ua>
5. Коюда В.О., Лелейко Т.І., Коюда О.П. Основи інвестиційного менеджменту: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2008. – 340 с.
6. Фінансове стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності малого і середнього бізнесу в Україні: Монографія / Кузнєцова А.Я., Возняк Г.В., Дубовик О.В. та ін. – Львів: ЛБІ НБУ, 2006. – 367 с.

СОВРЕМЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ФИНАНСИРОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОЕКТОВ

Актуальность темы исследования. Недостаточное финансирование науки и образования в Украине в условиях мирового экономического кризиса, приведёт к значительному ухудшению качества человеческого капитала в Украине.

Цель работы. Предложить к использованию новые источники инвестирования в образование и научную деятельность.

Капитальные инвестиции в образование и развитие науки составляют отдельные критерии повышения качества человеческого капитала, что является необходимым в условиях постиндустриальной экономики.

1. Разработать государственную программу (с указанием сроков исполнения) о сокращении в 2010 году количества вузов (количество украинских вузов – 233, для сравнения, в Великобритании их – 96, во Франции – 78, в Польше – 11) [8]. Разработать критерии решения данного вопроса, в том числе включить дополнительные источники финансирования.

В проекте Государственного бюджета Украины на 2008 год расходы на образовательную область из государственного бюджета были увеличены на 36,4% и составили 57 млрд. 427 млн. грн., кроме того, правительство заложило в бюджет из общего фонда госбюджета и специального фонда (40 млн. грн. и 52 млн. грн. соответственно) средства на реконструкцию и ремонт общежитий для учеников профессионально-технических и студентов высших учебных заведений [10]. В развитых странах на образование государством выделяется 8% ВВП, а на науку до 4%, а в Украине данные показатели не превышают 4 и 1% соответственно от суммы ВВП [8]. Из этого следует, что государственные инвестиции рассеиваются на большое количество вузов.

2. Вузы могут сами зарабатывать деньги. Для этого необходимо разработать и внедрить проекты по написанию электронных программ для внешнего потребителя (как для фирм и предприятий, так и для частных лиц (например, программы, связанные с финансовой или законодательной базой).

3. Подавать заявки и патентовать изобретения, полезные модели, знаки для товаров и услуг.

4. Создать электронные программы для общеобразовательных школ (обязательное условие: интересное, использование роликов, звуковое